

पाणिनी गाउँपालिका
बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
आ.व. २०७७/०७८

पाणिनी गाउँपालिका
दुर्गाफाँट, अर्घाखाँची।

गाउँ सभाबाट स्वीकृत मिति: २०७७/०३/१० गते

आदरणीय गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू,

कोरोना भाइरस (कोभिड -१९) को विश्वव्यापी महामारीको कारणले नेपालको समेत जनजीवनमा पारेको कठीनाई तथा गाउँपालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक जीवन अन्यौलग्रस्त भएको परिस्थितिका बीच यस गरिमामय सभामा उपस्थित भएको छु।

यस गरिमामय सभामा उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यहरूमा हार्दिक स्वागत गर्दछु।

यस गरिमामय गाउँसभामा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य स्थापना सम्मको यात्रामा आफ्नो अमूल्य जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरूलाई स्मरण गर्दै हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु।

कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) का कारण सिर्जित बन्दाबन्दी, सामाजिक दुरी कायम गर्नुपरेको बाध्यात्मक अवस्था र प्रतिकूलताका विच धैर्यताका साथ कोरोना भाइरस रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार अभियानमा साथ दिनुभएकोमा गाउँपालिकाको तर्फबाट म गाउँपालिका बासी सम्पूर्ण दिदीबहिनी, दाजुभाईको उच्च सम्मान गर्न चाहन्छु। साथै यस महामारीको समयमा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा अहोरात्र खटिनुहुने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, जनप्रतिनिधि एवम् सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, पत्रकार तथा पेशा व्यवसायीहरू सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधान लागु भएपछि सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनको माध्यमबाट व्यक्त भएको भावनालाई उच्च सम्मान गर्दै मैले यस आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिरहँदा सुन्दर, सम्बृद्ध र सामाजिक न्याय सहितको गाउँपालिका निर्माणको लागि नेपालको संविधान, पन्ध्रौँ राष्ट्रिय योजना, दीर्घो विकासका लक्ष्य, नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, प्रदेश सरकारको आ.व.२०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम, नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा गरेका प्रतिवद्धता तथा विभिन्न बुद्धजीवि राजनीतिज्ञ तथा पत्रकारहरूको सुझाव, सल्लाह तथा स्थानीय जनताको माग र अपेक्षा तथा भावना, विगतमा लिइएका कतिपय दुरगामी नीतिहरूको निरन्तरता लाई आधारको रूपमा लिएको छु।

यस गाउँपालिकाको वृहत्तर हितको लागि यस नवौँ गाउँसभामा सुन्दर, सम्बृद्ध गाउँपालिका निर्माणको अभियान प्रति प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दै "पाणिनी र दुर्वासा ऋषिको पहिचान, सम्बृद्ध पाणिनी निर्माण हाम्रो अभियान" भन्ने नारा साकार पार्न आ.व.२०७७/०७८ को लागि नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु।

सभाका सदस्यज्यूहरू

अव म गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा अवलम्बन गर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरू उल्लेख गर्न चाहन्छु।

१. पाणिनी गाउँपालिकाको सौचः-

आर्थिक, सामाजिक तथा पूर्वाधार क्षेत्रको विकाससँगै व्यवसायीक कृषि, गुणस्तरीय शिक्षा, सर्वसुलभ तथा भरपर्दो स्वास्थ्य सेवाको प्रत्याभुति सहितको सम्बृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने ।

२. लक्ष्य:-

कृषिमा आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण, स्वस्थ सेवामा सहज पहुँच सहित पूर्वाधार विकास र रोजगारी सिर्जना गरी जनतालाई आत्मनिर्भर बनाउने ।

३. उद्देश्य:-

गाउँपालिका भित्र स्वच्छ पिउने पानी, व्यवसायिक कृषि, स्वस्थ जीवनशैली तथा पूर्वाधार विकासमा जोड दिँदै आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक पक्षहरूको विकास गरी पर्यटकीय गन्तव्य सहितको सक्षम, आत्मनिर्भर र स्वरोजगारयुक्त गाउँपालिका निर्माण गरी जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।

४. प्राथमिकताका क्षेत्रहरू:

पाणिनी गाउँपालिकाको आ.व.२०७७/७८ का प्राथमिकताका क्षेत्रहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- क) सर्वसुलभ, भरपर्दो र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा
- ख) कृषिमा आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण सहित रोजगारी सिर्जना
- ग) स्वच्छ खानेपानी तथा सुरक्षित सडक, उर्जा तथा सिँचाइ
- घ) गुणस्तरीय शिक्षा, योग्य तथा दक्ष जनशक्ति उत्पादन
- ङ) संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन

अब म क्षेत्रगत रूपमा आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को नीतिहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

क) आर्थिक विकास तर्फ

१. कृषि तथा पशुपंक्षी:

- कृषि तथा पशुपंक्षी पालन क्षेत्रमा आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गरी कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धनको माध्यमबाट रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ ।
- मकै, धान, गहुँ, तरकारी, फलफूलको पकेट क्षेत्र घोषणा गरी मल, विउ, औषधीमा अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ । संचालन भएको कृषि भण्डारण तथा बजारीकरणको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पटौटी, पणेना, पोखराथोक, खिदिम, मैदान तथा अङ्गुरीलाई समेटी संचालन भएको सुन्तला तथा कागतीको पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- व्यवसायिक फर्महरूबाट उत्पादित दुध तथा मासुजन्य पदार्थको वजारीकरण तथा अनुदानको रूपमा दिँदै आएको सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
- दुध, तरकारी, मासु र अण्डा लगायतका कृषि उत्पादनलाई उत्पादनको आधारमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र उत्पादित खाद्य उपजको स्थानीय समर्थन मूल्य तोक्ने र भण्डारको लागि खाद्य बैंक स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
- पोल्ट्र शीतभण्डार (फ्रिजिङ हाउस) निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रकृया अगाडी बढाइनेछ ।

- बाँझो जग्गालाई समेत मध्यनजर गरी माटो परीक्षण सहित मसलाबाली उत्पादनतर्फ जोड दिइ प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
- मत्स्यपालन व्यवसायको सम्भाव्यता अध्ययन गरी व्यवसाय प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
- व्यवसायिक कृषि/पशुपंक्षी क्षेत्रका कृषक तालिममा जोड दिइनेछ ।
- बोयर बाखाको स्रोत केन्द्रको रूपमा स्थापना गर्ने गरी संचालित पोखराथोक, मैदान र अङ्गुरीका केन्द्रहरूमा उत्पादन समेत सुरु भैसकेको छ । ती केन्द्रहरूलाई थप व्यवस्थापन सहित अगाडी बढाइनेछ ।
- कृषि पेशालाई सम्मानित र मर्यादित बनाउन कृषकलाई उत्पादनको आधारमा सम्मानका कार्यक्रमहरू अगाडी बढाउँदै लगिनेछ ।
- फलफूल तथा तरकारी उत्पादनको बृद्धि गर्नको लागि सबैको घर फलफूलको बहार कार्यक्रम अन्तर्गत कृषकसँगको साझेदारीमा विरुवा वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कृषिमा व्यावसायीकरण र यान्त्रिकरणको लागि कृषिमा आधारित यन्त्र उपकरणमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषिमा युवाहरूलाई आकर्षित गर्नका लागि युवाहरूको मागमा आधारित कृषि कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- पशुपंक्षी उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्न नक्ष सुधारका कार्यक्रमहरूलाई उच्च प्राथमिकताका साथ संचालन गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपंक्षी विमा कार्यक्रममा कृषकसँग साझेदारी गरिनेछ ।
- पशुपंक्षी पालन क्षेत्रको विकासको लागि कृषक समूह, समिति, सहकारी संस्था र गाउँपालिकाको बीच साझेदारी गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशु उपज ढुवानी गर्ने सवारी साधन खरिदमा अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३. उद्योग तथा उद्यमशीलता

- सम्भावित लघु, साना तथा घरेलु उद्योगहरू स्थापना गर्नको लागि उद्योगीहरूलाई प्रोत्साहन र प्रविधि, सीप सहयोग, तालिमको व्यवस्था गरिने छ । प्रेरणा, अनुदान र व्याज सहूलियत तर्फ प्रयत्न गरिने छ ।
- उद्योग तथा व्यवसाय दर्ता कार्यलाई सहज बनाउन गाउँपालिकाबाटै दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- परम्परागत सीपमा आधारित घरेलु उद्योगलाई संरक्षण गरी आधुनिकीकरणमा जोड दिइने छ ।
- स्थानीय कच्चा पदार्थको प्रयोग गरी उत्पादन गर्ने उद्योगलाई प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- स्थानीय युवाहरूमा उद्यमशीलता विकास गरी उद्यमी बन्न चाहनेहरूलाई सीप विकास तालिमहरू संचालन गरिने छ ।
- कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

३. सहकारी

- गाउँस्तरमा महिला सहकारी संस्थाको विकास, विस्तार र प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ।
- एक व्यक्ति एक सहकारी: एक घर एक कृषि सहकारी नीति लिइनेछ।
- सहकारीलाई उत्पादनसंग आबद्ध गरी उत्पादनमूलक तथा रोजगारी सिर्जनामा सहयोग पुऱ्याउने संस्थाहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
- सहकारीको मर्म र भावनालाई विकास गर्न गाउँपालिकामा संचालित सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन र नियमनलाई कडाइका साथ संचालन गरिनेछ।

४. पर्यटन

- पर्यटनको प्रचुर सम्भावना बोकेको यस गाउँपालिकाका पाणिनी तपोभूमी, दुर्वासेश्वर गुफा, धातिवाङ्ग गुफा, पाणिनी कालिकाठी क्षेत्र लगायतका क्षेत्रको पुर्वाधार विकास गरी धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ।
- हिन्दु र मुस्लिम समुदायको आपसी सद्भावलाई बढाउने लक्ष्य राखी हिन्दु र मुस्लिम मन्दिर तथा मस्जिद निर्माण गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको अग्लो पाणिनी तपोभूमी कालिकाठी लेक हुँदै नरपानी नर्तनाचल पर्वतसम्मको पदमार्ग निर्माणमा जोड दिइनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा होमस्टे क्षेत्र संचालनको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।
- महाभारत लेकको निगाली देउराली जस्ता क्षेत्रमा रिसोर्ट संचालन गर्न प्रोत्साहन गरी बुटवल लगायतका क्षेत्रबाट आन्तरिक पर्यटन भित्र्याउने कार्यमा जोड दिइनेछ।
- पर्यटकीय क्षेत्रमा भ्यू टावर लगायत पर्यटकीय विश्रामस्थल निर्माणलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ।
- सौर्यखोला धोविघाट क्षेत्रमा ताल निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका दुर्गाफाँट, कुरुले, व्यरदी, पाणिनी दह लगायतका स्थलहरूलाई बनभोज स्थलका रूपमा विकास गरी आन्तरिक पर्यटन लाई बढावा दिइनेछ।

५. बजार व्यवस्थापन, आपूर्ति

- बजार अनुगमन, नियमन गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाई उपभोक्ताको अधिकार सुनिश्चित गरिनेछ।
- स्थानीय व्यापार, वस्तुको माग, आपूर्ति तथा अनुगमन, उपभोक्ता अधिकार तथा हित सम्बन्धी नीति, कानून बनाई कार्यान्वयन र नियमन गरिने छ। स्थानीय वस्तुको प्रयोगमा प्राथमिकता दिने नीति लिइने छ।
- गाउँपालिकाको उत्पादनको सहज बजारीकरणको लागि गाउँपालिकाको महत्वपूर्ण स्थानहरूमा हाटबजार संचालन गर्ने नीति लिइनेछ।

६. वन, वातावरण र जैविक विविधता

- वन, जङ्गल, वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, खनिज पदार्थ, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण, योजना वनाइ कार्यान्वयन र नियमन गरिने छ ।
- जलाधार क्षेत्र पहिचान गरि संरक्षण गरिने छ ।
- सामुदायिक वन, धार्मिक वन, सरकारी वन र निजी वन संरक्षण गर्ने निति लिइने छ । वन व्यवस्थापनको दिगोपनमा ध्यान दिइनेछ ।
- विकास निर्माण कार्य गर्दा वातावरणीय पक्षमा ध्यान दिएर गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन विकास र संरक्षण लगायत अन्य जडिबुटीजन्य विरुवा रोपी जनताको आयस्तरमा सुधार ल्याउने कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ ।
- स्थानीय जडिबुटी पहिचान तथा संरक्षणमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- खाली तथा पर्ति जग्गाहरूमा वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन गर्न जोड दिइनेछ ।
- वातावरण मैत्री गाउँपालिका बनाउनका लागि वातावरण मैत्री स्थानीय शासन बमोजिमका सूचकहरू हासिल हुनेगरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

७. जलस्रोत तथा सिंचाई:

- गाउँपालिकामा रहेको अपार जलस्रोतलाई खेतीयोग्य सम्पूर्ण जग्गामा सिंचित हुने गरी विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गरी सिंचाइका आयोजनाहरू निर्माण गरिनेछ ।
- सिंचाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन गरिने छ ।
- सिंचाई प्रणालीको निर्माण, संचालन र व्यवस्थापन गरी उपभोक्ताहरूसंगको सहकार्यमा मर्मत संभारको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- परम्परागत ढंगले सिंचित भइ आएका जग्गाहरूको कुलाको व्यवस्थापन गर्दै नयाँ सम्भाव्य योजनाहरूको पहिचान गरी अगाडि बढिने छ ।
- सिंचाई क्षेत्रका साना मझौला र वृहत सिंचाई योजनाहरूको बर्गिकरण गरी व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइने छ ।
- यस पाणिनी क्षेत्रमा बग्ने विभिन्न जलस्रोतहरूबाट सतह तथा लिफ्ट सिंचाई हुन सक्ने स्थानहरूको पहिचान गरी सिंचाई सुविधा पुऱ्याइनेछ ।
- सिंचाईको सुविधा पुग्न नसकेका तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतबाट सिंचाइको सम्भावना नभएका स्थानहरूमा आकासे पानीको संकलन, भण्डारण, प्लाष्टिक पोखरी, सिमेन्ट पोखरी निर्माण, थोपा सिंचाई समेतको माध्यमबाट सिंचाईको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

८. भूमी व्यवस्था:

- बैज्ञानिक र व्यवहारिक भू-उपयोग नीति बनाइ लागु गरिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेको बाँझो जग्गालाई कृषि उत्पादनसँग जोड्न लगत संकलन गरी विवरण अद्यावधिक गरिनेछ ।
- जमिन बाँझो राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न बाँझो जमिन खनजोत गरी उत्पादन गर्न चाहने कृषकलाई प्रोत्साहन अनुदान तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाक्षेत्र भित्रका जग्गाहरूको उचित मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- खेतीयोग्य जग्गा बाँझो राख्ने जग्गाधनीलाई उक्त जग्गाको लागू आएको मालपोतमा दोब्बर गरिनेछ ।

ख) सामाजिक विकास तर्फ

१. स्वास्थ्य

- "आधारभूत स्वास्थ्य जनताको अधिकार" भन्ने मूल नारालाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकास्तरमा प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनस्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्ने विधिको निरन्तरता रहने छ ।
- स्वस्थ जीवनशैली, पोषण, शारीरिक व्यायाम, योग अभ्यास, स्वास्थ्य वृत्तको पालना, पञ्चकर्म लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- आयुर्वेद सेवालाई विस्तार गर्दै जडिबुटी पहिचान र उत्पादनमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र विशेषज्ञ सेवा सहितको अस्पताल संचालनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- सुर्ति, मदिरा र लागू प्रदार्थजन्य वस्तुको प्रयोगमा नियमन गर्ने एवं सचेतना अभिवृद्धि गर्न विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- पूर्ण संस्थागत सुत्केरी (No Home Delivery) गाउँपालिका बनाउने नीति लिइने छ । यसको लागि गाउँपालिकास्तरीय वर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना गरी घरमै सुत्केरी हुने प्रचलनलाई अन्त्य गर्दै संस्थागत सुत्केरी हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- सहूलियत दरमा एम्बुलेन्स सेवा संचालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक पक्षमा सुधार, सूचना तथा संचार प्रविधियुक्त तथा कर्मचारी व्यवस्थापन गरी सेवा प्रवाहलाई सुदृढ पारिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई प्रोत्साहन तथा विमा कार्यक्रमले निरन्तरता पाउनेछ ।
- स्वास्थ्यकर्मीको माध्यमद्वारा विद्यालय र समुदायमा स्वास्थ्य सन्देश प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- गुणस्तरीय उपचार सेवा प्रदान गर्न क्रमशः स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रयोगशाला सेवा बढाइने छ ।
- मुटुरोग, मृगौलारोग, क्यान्सर, दम जस्ता गम्भीर प्रकृतिका रोगको उपचारमा सहयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूका लागि गरिएको सेनिटरी प्याडको प्रवन्ध लाई निरन्तरता दिँदै लगिनेछ ।
- किशोर किशोरीको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- जनस्वास्थ्य संग सम्बन्धित क्रियाकलाप संचालन गर्ने निजी क्षेत्र तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकालाई पूर्ण खोपको दिगो व्यवस्थापन गरिने छ । गाउँपालिकामा एक वटा कोल्डचेन (भ्यक्सिन सप्लाई सेन्टर) संचालन गरिनेछ ।
- सबै वडाहरूमा धुँवारहित चुलो निर्माण गर्न प्रोत्साहित गरी गाउँपालिकालाई धुँवारहित गाउँपालिका बनाउने नीति लिइनेछ ।
- पोषण तथा खाद्य सुरक्षामा विशेष ध्यान दिइनेछ ।

२. शिक्षा:

- प्रारम्भिक बालशिक्षा तथा विद्यालय शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन, संचालन, अनुमति, परीक्षा संचालन, व्यवस्थापन र नियमन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका प्रत्येक वडामा कम्तीमा १ वटा विद्यालयलाई अंग्रेजी माध्यमबाट संचालन गरिएको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरमा “गाउँ शिक्षा समिति” गठन गरी कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रको समग्र गुणस्तरको तीव्र सुधार गर्दै प्राविधिक शिक्षालाई विशेष जोड दिइने नीति लिइने छ । सूचना प्रविधिमा आधारित शिक्षण सिकाइलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- प्रत्येक माध्यमिक विद्यालयहरूमा पुस्तकालयको व्यवस्था प्रारम्भ भएकोमा थप व्यवस्थित गरिने छ । सामुदायिक पुस्तकालयलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण र मर्मत सम्भारमा विशेष ध्यान दिइने छ ।
- गाउँपालिकाको पाली लगायतका क्षेत्रमा रहेको मुस्लिम समुदायमा संचालित मदरसा विद्यालयहरूलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- चिवेकमा निर्माणाधीन प्राविधिक विद्यालयलाई थप संकाय संचालनका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्राभिन्न हाल संचालनमा रहेको हरिहर मा.वि. र शिवमदन मा.वि.को कृषि विषयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्ने पहल गरिनेछ ।
- बालविकास केन्द्रहरूको सुधारको साथै तालिम प्राप्त जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।

- शिक्षाको गुणस्तर वृद्धि र व्यवस्थापनमा सहयोग गर्न शिक्षा प्रेमि, शिक्षविद, प्राज्ञ, विश्वविद्यालयका विद्यार्थीहरू आदिलाई स्वेच्छिक स्वयं सेवा गर्ने अवसर प्रदान गरिने छ।
- पाणिनी गाउँपालिकाको शैक्षिक प्रोफाइल तयार गरी उत्कृष्ट कार्य गर्ने विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रधानध्यापक, शिक्षकहरूको कार्य उत्प्रेरणा बढाउने कार्य गरिने छ। साथै पुरस्कार र दण्डको नीतिलाई कडाइका साथ लागु गरिने छ।
- सीमान्तकृत विपन्न, असहाय कुमाल, मुष्मि, दलित, उत्पिडित समुदाय र पढाइबाट बञ्चित भएका बालबालिकालाई पढाइ लेखाइको लागि थप उपयुक्त वातावरण सृजना गरिने छ।
- दरबन्दी अभावका कारण सामुदायिक प्रयासबाट शिक्षक व्यवस्थापन गरेका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई शिक्षक अनुदान तथा व्यवस्थापनमा सहयोगको नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ।
- विद्यालयका प्र.अ. तथा लेखा सम्बन्धी कर्मचारीलाई कम्प्युटर तथा EMIS तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- नमुना विद्यालय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- कोभिड -१९ बाट सिर्जित आपतकालीन शैक्षिक व्यवस्थापनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
- गाउँपालिका स्तरमा विद्यार्थीको प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

३. खानेपानी तथा सरसफाई

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र एक घर एक धारा को अवधारणालाई कार्यान्वयनको चरणमा स्वच्छ खानेपानी पाणिनीबासीको अधिकारको रूपमा स्थापित गर्दै लिफ्टिङ्ग प्रविधिबाट संचालित खानेपानी योजनाहरूमा लाग्ने विद्युत महशुलको डिमाण्ड शुल्क र न्यूनतम १० हजार लिटर पानीको लागि लाग्ने शुल्कमा सहूलियत प्रदान गर्ने कार्यको सुरुवात गरिने छ।
- "हाम्रो गाउँ राम्रो गाउँ सफा गाउँ" भन्ने नाराका साथ सरसफाई सम्बन्धी क्रियाकलापहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। गाउँपालिका स्तरीय डम्पिङ्ग साइट निर्माणको लागि प्रकृया अगाडी बढाइनेछ।
- विगतमा केही वडाहरूमा संचालित पूर्ण सरसफाइ कार्यक्रमलाई पाणिनी गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा विस्तार गरी गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- स्वच्छ तथा गुणस्तरीय खानेपानीको आपूर्तिलाई व्यवस्थित गर्न पुराना खानेपानी योजनाहरूको दीगो संरक्षण, मुहानको खोजी गरी खानेपानी व्यवस्थापन गर्ने पक्षमा विशेष जोड दिइनेछ।

- स्वच्छ तथा गुणस्तरीय खानेपानीको आपूर्ति तथा दीगो व्यवस्थापन र पूर्ण सरसफाईका लागि प्रदेश सरकारसँगको सहयोगमा खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता योजना (WASH Plan) निर्माण गरी सोही योजना बमोजिम खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी आयोजनामा बजेट विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- सम्पन्न भएका खानेपानी आयोजनाहरूलाई क्रमशः उपभोक्ता समितिहरूलाई हस्तान्तरण गर्दै लैजाने नीति अख्तियार गरिने छ ।

४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- महिला, बालबालिका, दलित, विपन्न वर्ग, आदिवासी जनजाति, अल्पसंख्यक, (कुमाल, मुस्लिम) लगायतका लक्षित वर्गको लागि विशेष कार्यक्रम (चेतना अभिवृद्धि, आय आर्जन आदि) बनाई लागु गरिनेछ ।
- बालमैत्री शासनका सूचकहरू पूरा गर्ने गरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- विपन्न तथा पिछडिएका वर्गका महिलाहरूलाई लक्षित गरी समग्र महिलाहरूलाई सशक्तिकरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- एकल तथा श्रीमान हराएका महिलाहरूको लागि आयआर्जन मूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- संघीय सरकारको सहयोगमा लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना तथा विस्तार कार्यक्रम अन्तर्गत कोषको स्थापना गरिने छ र सो कोषको निरन्तरता दिइनेछ ।
- संघीय सरकार प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाको समन्वय, सहकार्य र साझेदारीमा महिला उद्धमशिलता विकास र वित्तीय पहुँच प्रशिक्षण कार्यक्रम, स्थानीय तहमा महिला उद्धमशिलता सहजिकरण केन्द्र/इकाइ स्थापना, संरक्षण विहिन बालबालिकाहरूको उद्धार संरक्षण तथा व्यवस्थापन, जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र निर्माण तथा संचालन, अपाङ्गता नागरिकग्राम स्थापना र संचालन, बाल उद्यान/पुस्तकालय निर्माण जस्ता कार्यक्रमहरूको सुरुवात गरिनेछ ।
- लैङ्गिक विभेदलाई न्यूनीकरण गर्दै महिलाहरूको मुलप्रवाहीकरणमा जोड दिँदै लैङ्गिक समतामूलक समाज निर्माणका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- जनजाति, दलित, द्वन्द्वपीडित, आर्थिकरूपले पछाडि परेका वर्ग तथा समुदायको हितको लागि लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत सीपमूलक तथा स्वरोजगार मूलक कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिनेछ र गाउँपालिका स्तरमा जेष्ठ नागरिक आवास तथा मनोरञ्जन स्थलको व्यवस्थाका लागि जोड दिइनेछ ।
- उद्यमी महिला तथा महिला समुहहरूका लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- नेपालको औषत आयु भन्दा बढि उमेरका तर सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीमा समावेश हुने उमेर नपुगेका (६६-७० वर्ष) एकल पुरुषहरुका लागि सामाजिक सुरक्षामा समावेश गर्दै लगिनेछ ।

५. युवा तथा खेलकूद

- युवा लक्षित गतिविधि र युवा रोजगारीलाई विशेष ग्राह्यता दिई कार्यक्रम बनाई अगाडी बढाइने छ ।
- युवा समिति/परिषद गठन गरी युवाहरुको उत्पादनमा प्रतिभा विकासमा ध्यान पुऱ्याइनेछ ।
- युवाहरुको क्षमता विकास तथा स्वरोजगार सिर्जनाका लागि युवा सीप विकास सम्बन्धी तालिमहरु संचालन गरिने छ ।
- गाउँमा कम्तीमा ५ व्यक्तिलाई रोजगारी दिने गरी उद्यम व्यवसाय गर्ने युवालाई प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिने छ ।
- युवाहरुलाई दुर्व्यसनीबाट बचाउन चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- खेलकूदलाई स्वास्थ्य र मनोरन्जन सँगै आवद्ध गरी यसको विकास गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका प्रत्येक वडामा खेलकूद मैदान निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६. भाषा तथा संस्कृति:

- सबै समुदायको भाषा संस्कृतिको संरक्षण, कलाको विकास र विशेष गरी अल्पसंख्यामा रहेका कुमाल र मुस्लिम संस्कृतिको संरक्षण र उत्थान गरिनेछ ।
- पाणिनी गाउँपालिका भित्रका सरायँ नाँच, देउसी, तिज गित, सोरठी, पन्चेबाजा, भजन, किर्तन, रथयात्रा, रोपाईँजात्रा, गाइजात्रा, लाखेनाच लगायतका संस्कृती प्रवर्धन गर्ने निती लिईने छ ।
- वृद्धहरुलाई मन्दिरसँग जोडेर विश्रामस्थल, नाचगान, भजन कृतन, छलफल गर्ने स्थानको रुपमा विकसित गर्दै लगिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका महत्वपूर्ण, ऐतिहासिक मन्दिर पौवाहरुको संरक्षण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण:

- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्तामा नागरिकको सहज पहुँच पुऱ्याउन तथा सत् प्रतिशत घटना दर्ता गराउन सूचना संचार तथा पहुँच अभियान र दर्ता शिविर संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाई पूर्ण रुपमा बैकिङ्ग प्रणालीबाट गरिनेछ ।

ग) पूर्वाधार विकास तर्फः

१. सडक सम्बन्धी

- जनतालाई सहज रूपमा आवत जावतको लागि सबै वडाहरूमा रहेका सडकहरूको लगत तयार गरी राष्ट्रिय राजमार्ग, फिडर राजमार्ग, जिल्लास्तरीय सडक तथा गाउँपालिका केन्द्र र केन्द्र देखि वडा कार्यालयसम्म जोड्ने सडकलाई प्राथमिकीकरण गर्दै सडक मर्मत तथा स्तरोन्नति कार्यलाई जोड दिईने छ ।
- सडक गुरुयोजना तयार गरी नामाकरण तथा संकेत चिन्ह समेत राखी व्यवस्थित गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका रणनीतिक महत्वका सडक स्तरोन्नति तथा मर्मत सुधारमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- वर्षा याममा बिप्रेका सडक मर्मतका लागि मर्मत सुधार कोषमा रकम विनियोजन गरी मर्मत सुधार कार्यलाई सहज बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सडकहरूको मापदण्ड निर्धारण गरी सडक अतिक्रमण गर्ने कार्य निरुत्साहित गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र र वडा कार्यालयहरूको सम्पर्क सडकको स्तरोन्नतिमा जोड दिइनेछ ।
- सडक, पुल जस्ता भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा आर्थिक, वातावरणीय, सामाजिक पक्षको मुल्याङ्कन एवं अध्ययनको आधारमा गुणस्तरीय एवं वातावरणमैत्री पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- ५० लाख भन्दा बढी लागत अनुमान भएका आयोजनाको हकमा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन स्वीकृत पश्चात योजना अगाडी बढाइनेछ ।
- प्रत्येक वडा कार्यालयबाट साविकका ९ वटा वडा पुग्ने सडक निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।

२. उर्जा तथा विद्युतीकरणः

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका काठका पोल विस्थापित गरी स्टील पोल राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- साना जलविद्युत आयोजना संचालन हुन सक्ने सिस्नेखोला लगायतका स्थानमा सम्भाव्यता अध्ययनको लागि पहल गरिनेछ ।
- घरघरमा गोबर ग्याँस निर्माण गर्ने परिवारलाई थप अनुदान रकम उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- "पाणिनी गाउँपालिका उज्यालो गाउँपालिका" अभियान अनुरूप सबै ठाउँमा विद्युत पुऱ्याइने छ । वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र संगको सहकार्यमा गाउँपालिकाका सबै वजारक्षेत्र, स्वास्थ्य संस्था लगायतका अन्य महत्वपूर्ण स्थानहरूमा सौर्य सडक बत्तिको जडान गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
- विद्युत वितरण केन्द्रको शाखा गाउँपालिका क्षेत्रमा विस्तार गर्न पहल गरिनेछ ।

३. सूचना तथा संचार प्रविधिः

- गाउँपालिका क्षेत्रमा हुने क्रियाकलापलाई स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरमा प्रसारण हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका संचार माध्यमलाई प्रेरणा र संरक्षणको नीति लिइने छ ।

- निष्पक्ष र तथ्यपरक रूपमा सूचना पाउने नागरिकको अधिकारलाई सुनिश्चित गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा टेलिफोन टावरको स्तरोन्नति गरी गुणस्तरीय टेलिफोन सेवा उपलब्ध गराउन सम्बन्धित क्षेत्रमा विशेष पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकालाई सूचना तथा संचार प्रविधिसँग आवद्ध गरी गाउँपालिकाबाट प्रदान हुने सेवाहरू तथा गाउँपालिकाका सूचनाहरू वेभसाईटका साथै आधिकारीक सामाजिक संजाल मार्फत प्रवाह हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाइसकिएको छ । यसलाई अझ प्रभावकारी तथा चुस्त दुरुस्त बनाउन सबै वडा कार्यालयहरूमा रहेको इन्टरनेट सेवा मजबुत बनाइने छ ।

४. भवन तथा आवास:

- भुकम्प प्रतिरोधी भवन/घर तथा आवास निर्माण गर्ने नीति लागु गरिने छ । भुकम्प प्रतिरोधि घर निर्माणको लागि स्थानीय सिकर्मी डकर्मीहरूलाई तालिम दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नेपाल सरकारद्वारा जारी भवन संहिता बमोजिम भवन निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ । गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरूलाई क्षेत्र तोक्री नक्सा पास गराएर मात्र सामुदायिक तथा निजी भवन तथा आवास निर्माणको प्रक्रिया यसै आर्थिक वर्षदेखि सुरुवात गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणका साथै वडा कार्यालय भवन निर्माण तथा सुधारलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- चालु आर्थिक वर्षदेखि सुरुवात भएको गाउँपालिका भित्रका खरको छानाहरूलाई विस्थापित गरी जस्ता पाता लगाउने कार्यक्रमलाई आगामी वर्ष पनि निरन्तर गरिनेछ ।

घ) सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र:

१. प्रशासकीय सुशासन

- "भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलता" को नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सहभागिता र कानूनको शासन जस्ता सुशासनका आधार स्तम्भहरूको आधारमा सेवा प्रवाहको प्रवन्ध मिलाइने छ ।
- नागरिक वडापत्र, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, घुम्ती सेवा, विद्युतिय शासन जस्ता सेवा प्रवाहका नविनतम आयामहरूलाई अधिकतम प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- सँस्थागत क्षमता अभिवृद्धि र क्षमता विकास कार्यक्रम मार्फत सेवा प्रवाहलाई थप गुणस्तरीय बनाइने छ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका संचार माध्यमबाट आवधिक रूपमा गाउँपालिका सम्बन्धी कार्यक्रम उत्पादन गरी प्रसारण गर्ने कामलाई महत्व दिइनेछ ।
- प्रत्येक योजना तथा कार्यक्रमको सूचक तयार गरी अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई नतिजामूलक बनाइनेछ ।

- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरूको क्रियाकलापहरूलाई पारदर्शी बनाउनको लागि निरन्तर नियमन तथा अनुगमन गरिनेछ ।

२. मानव संशाधन विकास:

- उपभोक्ता समितिहरूलाई योजना व्यवस्थापन तथा लेखा प्रणाली सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरूलाई कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा प्रोत्साहन, पुरस्कार तथा दण्डको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

३. विपद व्यवस्थापन

- विपदको अवस्थामा तत्काल सहयोग पुऱ्याउन र दिर्घकालीन व्यवस्थापनको लागि विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरि यसलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- विपदको समयमा तत्काल सहयोगको लागि आकस्मिक उद्धार टोलिको गठन तथा स्वयंसेवक छनौट गरि उद्धार तथा राहत कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।
- बाढी पहिरोको खतरा हुन सक्ने स्थान तथा क्षेत्रको पहिचान गरी नियन्त्रणको लागि आवश्यक कार्य अगाडी बढाइने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका भूमीहिन तथा आवास नभएका, आफ्नो हकभोग भित्र घरबास भइ बसेका तर विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक प्रकोपका कारणले उक्त स्थानमा बस्न नमिल्ने तथा आफ्नो जग्गामा बसोबास गर्न अन्य कुनैपनि जग्गा उपयुक्त नभएकालाई सार्वजनिक जग्गामा बसोबासको लागि जग्गा व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका खोलाहरूमा बाढी आउने सम्भावनाका आधारमा जलाधार संरक्षण तथा तटबन्ध जस्ता कार्यहरूलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ ।
- विपद व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पुर्व तयारीका कार्यहरूमा विशेष जोड दिइनेछ ।

४. श्रम तथा रोजगारी

- बेरोजगारहरूको तथ्याडक संकलन गरीने छ ।
- रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्दै बेरोजगारीको दरलाई न्यून गरिने छ ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरूको सीपलाई उत्पादनमूलक कार्यमा लगाई स्वरोजगारीको अवस्था सृजना गर्दै लगिने छ ।
- प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत रोजगारी प्रदान गर्ने कार्य लाई वास्तविक बेरोजगार समक्ष पुऱ्याउने गरी अगाडि बढाइनेछ ।

- गाउँपालिकाबाट संचालन हुने आयोजनाहरूमा निर्माण व्यवसायीहरूसँगको समन्वयमा गाउँपालिकामा बेरोजगार सूचीमा सूचिकृत भएका बेरोजगार श्रमिकहरूलाई काममा लगाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५. शान्ति तथा सुव्यवस्था

- नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी लगायत सुरक्षा निकायहरूसँगको सहकार्यमा गाउँपालिका क्षेत्रमा शान्ति सुरक्षा कायम गरिने छ ।
- तास, जुवा तथा मदिरा नियन्त्रण गर्ने नीति लिईने छ ।

६. तथ्याङ्क प्रणाली

- जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल गार्हस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकाङ्क, राजश्व तथा आय व्यय समेतको तथ्याङ्क संकलन र प्रसोधन गरी पाणिनी गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र/श्रोत नक्सा (Profile) तयार गरिनेछ । साथै नयाँ तथ्यांक अद्यावधिक गर्दै लगिने छ ।
- नविनतम प्रविधियुक्त सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना गरी संचालन गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सम्पन्न भएका तथा चालू योजनाको विवरण र त्यस्तो योजनाको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेखन गरिने छ ।
- सम्पूर्ण सरकारी कार्यालयहरूको अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक महत्वका सम्पूर्ण विषयहरूको खोज गरी अभिलेखीकरण गरिने छ ।

७. वित्तीय सुशासन

- गाउँपालिकाको आम्दानी र खर्चको विवरण सहितको आर्थिक विवरण प्रत्येक महिना विद्युतीय माध्यमबाट सार्वजनिक गरिनेछ ।
- सार्वजनिक खर्च प्रणालीलाई मितव्ययी बनाउन अनावश्यक खर्च कटौती गर्दै लगिनेछ ।
- राजश्व संकलनलाई बस्तुगत गरी राजश्व संकलन कार्ययोजना निर्माण गर्ने तथा करदाताहरूलाई सचेतनामूलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- करका दर बढाउने भन्दा दायरालाई बढाउने नीति लिइनेछ ।
- वित्तीय सुशासनको लागि सार्वजनिक लेखा समितिलाई जिम्मेवार बनाइनेछ ।
- समयमा कर नतिर्ने व्यक्ति/संस्थाहरूलाई थप जरिवाना सहित असुल उपर गरिनेछ, अन्यथा गाउँपालिकाबाट प्रदान हुने सेवाबाट बञ्चित गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ ।

८. शासन प्रणाली

- संघीयताको मर्म र भावना अनुरूप सेवाको वरिपरी जनता नभइ जनताको वरिपरी सेवा भन्ने आदर्शलाई आत्मसात गरी जनतालाई उनीहरूकै नजिकबाट सेवा प्रदान गरिने छ ।

- विद्युतीय शासनलाई जोड दिने नीति अनुरूप गाउँपालिकाका सबै वडाहरूबाट व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा अनलाईन गरिएको छ । यसै गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाई समेत बैङ्किङ्ग गर्दै लगिनेछ ।

९. विविध (अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र)

- सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गर्नु प्रत्येक नागरिकको दायित्व भएकोले सो को संरक्षण गर्नु सबैको कर्तव्य हुनेछ ।
 - गाउँपालिकाभित्रका सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेखिकरण गरी त्यसको संरक्षण गरिनेछ ।
 - सार्वजनिक सम्पत्तिको दुरुपयोग गर्नेलाई सजाय र संरक्षण गर्नेलाई पुरस्कृत गरिने नीति लिईने छ ।
 - पाणिनी गाउँपालिकाको योजनावद्ध विकासको लागि Village Profile बनाई सोही बमोजिम आवधिक योजना बनाई अगाडि बढिने छ ।
 - देशभित्र तथा बाहिरका केही ग्राम/नगर पालिका (स्थानीय तह) सँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरी अनुभवको आदान प्रदान गर्ने तथा सद्भाव विकास गर्ने तथा सहकार्य समेत गर्ने नीति लिइनेछ ।
 - स्व-मुल्यांकन विधिलाई अपनाई कर्तव्य प्रतिको दायित्व बोध गराइने छ ।
 - स्थानीय सरकारको कामलाई नागरिकले नजिकबाट ध्यान पूर्वक हेरेका छन् भन्ने सच्चाईलाई आत्मसाथ गरी अघि बढिनेछ ।
- उल्लेखित नीतिहरू नेपालको संविधान, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछन् ।
 - आ.व. ०७४/०७५, ०७५/०७६ र २०७६/०७७ मा गरिएको कार्यमा पाणिनी वासी र सरोकारवाला सबै पक्षले पुन्याएको सहयोग र सहायताको खुलेर प्रशंशा एवं सहयोग पुन्याउने सबैलाई सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा,

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनबाट यस पाणिनी गाउँपालिकालाई सम्बृद्ध गाउँपालिका बनाउने तर्फ सबैको ध्यान केन्द्रित गर्दै यस सभामा उपस्थित सम्पूर्ण सभा सदस्य तथा अन्य सबै महानुभावहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ⇔

अच्युत गौतम

अध्यक्ष

मिति २०७७/०३/१०